

GIẢI PHÁP TỔ CHỨC KHÔNG GIAN CÔNG VIÊN VƯỜN TRƯỜNG TẠI ĐẠI HỌC HẢI PHÒNG

Nguyễn Quang Tuấn, Nguyễn Quang Tú

Khoa Xây dựng

Email: tuannq765@dhhp.edu.vn

tunq@dhhp.edu.vn

Ngày nhận bài: 25/5/2021

Ngày PB đánh giá: 25/6/2021

Ngày duyệt đăng: 02/7/2021

TÓM TẮT: Bài viết khái quát các vấn đề chung về không gian công cộng, công viên vườn trường, hướng tiếp cận trong thiết kế không gian công viên vườn trường Đại học Hải Phòng. Từ đó đề xuất mục tiêu, định hướng trong thiết kế không gian công viên vườn trường tại Đại học Hải Phòng.

Từ khóa: Vườn trường; công viên vườn; vườn trường đại học; tổ chức vườn trường; giải pháp vườn trường.

SOLUTIONS FOR ORGANIZING SCHOOL GARDEN SPACE AT HAI PHONG UNIVERSITY

ABSTRACT: The article summarizes the general issues of public space, school parks and gardens, the approach in designing the garden space of Hai Phong University. From there, propose goals and orientations in the design of the school garden space at Hai Phong University.

Keywords: School garden; garden park; university garden; organize a school garden; School garden solution.

1. MỞ ĐẦU

Việc tổ chức không gian kiến trúc công viên vườn trong các trường Đại học, Cao đẳng có một vai trò quan trọng bởi nó không chỉ là việc thiết lập các không gian chức năng hợp lý, có tính thẩm mỹ mà hơn nữa nó còn góp phần tạo nên môi trường học tập thân thiện, tạo lập văn hoá học đường. Một trong những nhân tố tạo nên sự thành công trong công tác đào tạo của các trường Đại học, Cao đẳng.

Trong chiến lược phát triển đào tạo Đại học, Cao đẳng của quốc gia, việc lấy người học làm đối tượng trung tâm đã được khẳng định và môi trường không gian vật chất đóng góp một phần không nhỏ để thực

hiện được mục tiêu đó.

2. LƯỢC SỬ NGHIÊN CỨU

- Tác giả TS. Phó Đức Tùng (2012), đã giới thiệu các hướng tiếp cận tổ chức không gian công cộng, nghiên cứu về sự phát triển không gian công cộng qua các thời kỳ [1].

- Tác giả PGS.KTS. Doãn Minh Khôi (2012), đã giới thiệu về vườn - công viên, nghệ thuật xây dựng vườn qua các thời kỳ, hình thái và vị trí vườn - công viên [2].

3. NỘI DUNG

3.1. Các vấn đề chung

3.1.1. Không gian công cộng là gì?

Hiện nay có rất nhiều định nghĩa, khái niệm về không gian công cộng và cách tiếp

cận trong thiết kế không gian công cộng dưới nhiều góc độ. Mỗi một xã hội có cách nhìn nhận, tái sinh và sử dụng không gian công cộng theo những cách rất khác nhau. Không gian công cộng không chỉ là những không gian vật chất cố định với các chức năng cụ thể được thiết kế có chủ đích, mà còn là không gian do người sử dụng tạo ra [3]. Do vậy việc tổ chức, thiết kế, tạo dựng không gian công cộng không đơn giản và không thể theo khuôn mẫu.

3.1.2. Công viên vườn trường là gì?

Công viên vườn trường là một bộ phận không gian công cộng của trường. Nó là một không gian cảnh quan tự nhiên và nhân tạo không hoàn toàn mở (có hàng rào). Ngoài yếu tố tự nhiên còn có yếu tố kiến trúc cảnh quan (có không gian cây xanh, mặt nước, cây cỏ...). Công năng không chỉ thưởng ngoạn mà còn có vui

chơi với sự góp mặt của các trang thiết bị và kiến trúc. [2]

3.1.3. Hướng tiếp cận trong thiết kế không gian công viên vườn trường

Không gian công viên trong các trường đại học sẽ thành công và hiệu quả khi cho phép nhiều hoạt động, giao tiếp xã hội diễn ra đồng thời bảo tồn được phạm vi cá thể của từng người. Bởi vậy, thiết kế không gian vườn công cộng trong các trường đại học có hai hướng chính: một là làm sao tăng tới mức tối đa các giao tiếp xã hội, cảm nhận về cộng đồng, mặt khác làm sao đảm bảo tới mức tối đa phạm vi cá nhân của mỗi người trong cộng đồng. Tuy nhiên, xu hướng thế giới hiện nay chú trọng vào việc tạo dựng nơi chốn (place-making) chứ không phải việc thiết kế không gian; trong đó thiết kế chỉ là một phần rất nhỏ. [1]

Hình 01. Công viên Trường Đại học Âm nhạc Thành Đô - Trung Quốc

3.1.4. Nhu cầu của sinh viên Trường Đại học Hải Phòng về công viên vườn trường

Trường Đại học Hải Phòng có bề dày lịch sử hơn 60 năm đào tạo và phát triển; là trường đại học đa ngành, đa lĩnh vực, có sứ mạng đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, thích ứng với yêu cầu của thị trường lao động; là trung tâm văn hóa, giáo dục – đào tạo, nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ phục vụ phát triển kinh tế – xã hội thành phố Hải Phòng, vùng Duyên hải Bắc Bộ và cả nước. Tầm nhìn đến năm 2030, Trường Đại học Hải Phòng trở thành trường đại học theo định hướng ứng dụng, tiệm cận

trình độ tiên tiến trong khu vực và quốc tế [5]. Hiện nay Trường Đại học Hải Phòng có khoảng hơn 15 nghìn sinh viên với chủ trương lấy người học làm trung tâm do đó việc thiết kế công viên vườn trường đối tượng hướng tới tập trung vào người học. Qua khảo sát 250 phiếu điều tra tới các nhóm sinh viên khối ngành kinh tế - kỹ thuật và khối ngành sư phạm. Kết quả thống kê cho thấy nhu cầu của sinh viên về công viên vườn trường có các không gian đó là: không gian học và thực hành (98%); không gian cộng đồng (88,3%); không gian thư giãn, nghỉ ngơi (96,5%) (xem bảng tổng hợp 01)

Bảng 01. Kết quả khảo sát nhu cầu về công viên vườn trường của sinh viên tại Đại học Hải Phòng - Tháng 11/2021

(Nguồn: Nhóm tác giả điều tra khảo sát - 250 phiếu)

STT	Các không gian	Tỷ lệ (%)
1	Không gian học và thực hành	98,0
2	Không gian thư giãn, nghỉ ngơi	96,5
3	Không gian cộng đồng	88,3
4	Không gian thể thao	40,4
5	Không gian gửi xe	24,5

3.2. Đề xuất tổ chức không gian công viên vườn Trường Đại học Hải Phòng

3.2.1. Mục tiêu

Công tác tổ chức không gian kiến trúc công viên vườn Trường Đại học Hải Phòng cần đảm bảo các mục tiêu sau:

3.2.1.1. Thể hiện triết lý đào tạo

Cách tổ chức không gian kiến trúc quy hoạch công viên vườn Trường phải góp phần phản ánh triết lý đào tạo theo “định hướng ứng dụng”. Không gian thể hiện được tính đa ngành, đa lĩnh vực trong đào tạo. Đây chính là cơ sở để cho việc hình thành ý đồ tổ chức không gian cảnh quan tổng thể.

3.2.1.2. Thể hiện bề dày lịch sử, tính truyền thống

Đó là bề dày lịch sử hơn 60 năm, thành lập dựa trên sự sáp nhập của bốn cơ sở đào tạo. Vì vậy những sự kiện lịch sử truyền thống của nhà trường không phải chỉ được thể hiện bằng các bức hình treo trong phòng truyền thống mà có thể được hình tượng hóa qua các hiện vật, tranh tường, điêu khắc trong không gian công viên vườn trường, nơi mà mọi người đều có thể nhìn thấy và có cảm xúc về nó hàng ngày.

3.2.1.3. Không gian mở cho việc học tập, nghỉ ngơi và giao lưu

Trường Đại học Hải Phòng đào tạo theo hệ thống tín chỉ do đó hoạt động sinh viên là cả ngày, không chỉ là thời gian lên lớp mà còn là thời gian tự học với nhiều cách học khác nhau: học trong thư viện, trên giảng đường, theo nhóm, thậm chí trong vườn cây

hoặc bên hồ nước. Sân vườn và cảnh quan ngoài trời là yếu tố quan trọng để tạo nên các không gian đó, giúp cho việc học tập bớt căng thẳng. Không gian mở cũng tạo điều kiện để phát triển các hoạt động theo nhóm của sinh viên, không gian giao lưu bạn bè và cũng là nơi thường để lại nhiều kỷ niệm. Các khu vực sân khấu ngoài trời, sân thể thao, đường dạo quanh hồ nước, vườn cây trước khu vực nhà ăn... là những không gian tinh thần rất có ý nghĩa với sinh viên.

3.2.1.4. Không gian của các sự kiện

Cũng rất cần có không gian của các sự kiện, không gian cho các hình ảnh lưu niệm bởi hàng năm nhà trường có các sự kiện đón sinh viên mới và tiễn sinh viên cũ ra trường. Trong những ngày đó, các không gian, hình ảnh có tính biểu trưng của nhà trường thường được lựa chọn làm phông cho các bức hình lưu niệm. Đây là

Hình 02. Không gian nghỉ ngơi và giao lưu

những không gian hết sức có ý nghĩa cho việc truyền bá hình ảnh của nhà trường ra xã hội. Việc thiết kế các không gian có hình tượng biểu trưng cho nhà trường, cho việc chụp ảnh lưu niệm cần được coi là một trong những nhiệm vụ của việc tổ chức kiến trúc cảnh quan.

3.2.2. Định hướng thiết kế không gian công viên vườn trường

3.2.2.1 Kiến tạo nơi chốn đối với công viên vườn, làm điểm nhấn trong không gian trường

Với vị trí trung tâm công viên vườn trường nên được đầu tư để kiến tạo một “nơi chốn” có sự khác biệt, đánh dấu ý nghĩa mang tính đặc thù đào tạo. Công viên vườn trường có thể được sử dụng cho các hoạt động học tập, thực hành, giải trí, giao lưu cộng đồng. Tại đây, các câu chuyện về văn hóa hay các triết lý, mục tiêu của nhà trường nên được giới thiệu thông qua các bảng thông tin nhỏ để công viên vườn thêm phần hấp dẫn.

Hình 03. Phương án công viên vườn tại khu vườn Sinh Nông - Trường Đại học Hải Phòng

3.2.2.2 Khai thác giá trị không gian mở, đa năng

Với ý nghĩa mang tính cộng đồng cao, không gian công viên vườn công cộng là nơi có thể giúp thay đổi tư duy lối sống của phần đông thế hệ trẻ hiện nay có xu hướng

chú trọng tới cá nhân, ít có khả năng hợp tác và xây dựng cộng đồng. Không gian công viên vườn trong trường cần là một điểm đến đa dụng. Công viên vườn phải là nơi thu hút các nhóm đối tượng sinh viên cũng như tất cả giảng viên - người lao động

của nhà trường. Đó là nơi mà mọi người có thể tìm thấy sự bình đẳng – nơi mọi khác biệt về ngành nghề đào tạo, vị trí việc làm có thể được bỏ qua có thể đến với nhau trong tinh thần thân thiện. Giá trị của một không gian công viên vườn được thể hiện qua việc đáp ứng, thỏa mãn các nhu cầu của sinh viên, giảng viên, người lao động.

Việc tổ chức công viên vườn đa năng là một nơi thú vị, đáp ứng nhu cầu của sinh viên ở các chuyên ngành đào tạo khác nhau, có thể trở thành nơi giới thiệu và quảng bá cho nhà trường, là nơi thể hiện lịch sử và văn hóa của nhà trường sẽ góp phần khiến cho sinh viên, người lao động cùng tham gia xây dựng duy trì giá trị không gian công viên vườn.

4. KẾT LUẬN.

Công viên vườn trường đóng vai trò quan trọng trong sự phát triển sức khỏe thể chất và tinh thần của mọi người đặc biệt là sinh viên đối tượng được phục vụ, cũng là nơi gặp gỡ giao lưu, chia sẻ và tổ chức các

hoạt động tập thể, là điểm kết nối những người có các quan điểm và các chuyên ngành đào tạo khác nhau nhằm tăng cường sự gắn kết cộng đồng và cơ hội hợp tác, hỗ trợ lẫn nhau. Đặc biệt, công viên vườn có thể tạo ra một bản sắc riêng cho Trường Đại học Hải Phòng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. TS. Phó Đức Tùng (2012), “Giới thiệu sơ bộ về các hướng tiếp cận lý thuyết”, *Thiết kế tổ chức không gian công cộng*, Viện nghiên cứu đô thị và kiến trúc - Đại học Xây dựng Hà Nội.
2. PGS.KTS. Doãn Minh Khôi (2012), “*Công viên - Vườn hoa*”, *Thiết kế tổ chức không gian công cộng*, Viện nghiên cứu đô thị và kiến trúc - Đại học Xây dựng Hà Nội.
3. Germain Koh (2007), “Public spaces are not just fixed physical spaces”.
4. Tạp chí Greemore (2020), ‘Thú vị cảnh quan công viên đại học âm nhạc Thành Đô, Trung Quốc’, <https://greenmore.vn/thu-vi-canh-quan-cong-vien-dai-hoc-am-nhac-thanh-do-trung-quoc/>
5. Cổng thông tin điện tử Trường Đại học Hải Phòng (2021), *Sứ mạng và mục tiêu phát triển Trường Đại học Hải Phòng*.